

**In de schaduw
van de
Wolkenkrabber**

Michiel Nooren | Cécile Sanders

**In de schaduw
van de
Wolkenkrabber**

PUBLISH | WORKS

2012-2021 © Michiel Nooren | Cécile Sanders

2021 © PublishWorks

Omslagontwerp: Studio Vink

Foto omslag: Bart Uhde

Alle rechten voorbehouden.

NUR 305

ISBN 9789058701077

www.publishworks.nl/boeken

PUBLISH WORKS

Het gewone leven

Marjan zat in een leunstoel en at chocolade zeevruchten, terwijl ze keek hoe de trams vanaf de brug naar haar toe kwamen rijden. Het was nevelig en ze moest tussen de populieren doorkijken zodat ze de nummers pas kon onderscheiden wanneer ze voor haar huis links of rechts afsloegen. In het eerste geval was het lijn 25 en kon ze een mossel nemen. Ging de tram rechtsaf, dan was het nummer 4 en mocht ze een kokkel pakken. De andere schelpen waren voor tussendoor. Ze was uit bed gekomen, zoals ze erin was gestapt. Nachtkleding droeg ze alleen als er bezoek was, koud had ze het nooit. Haar voluptueuze lichaam vormde een natuurlijk pantser dat bescherming bood en niet alleen tegen de kou. Haar blik gleed van haar fenomenale borsten naar haar brede dijen en kleine, molle voeten. Dik mocht ze zijn, vormeloos was ze niet. Bovendien was dit het lichaam waar ze het mee moest doen, dus erover klagen had weinig zin. Liposuctie, maagbanden, light-drankjes, calorierarme drop, eetmeters, hometrainers en klisma's waren evenmin aan haar besteed. In plaats daarvan accentueerde ze met laag uitgesneden truitjes en weinig verhullende heupbroeken haar welvingen. Ze staaarde naar buiten waar steeds minder te zien viel nu de duisternis was ingetreden. In de weerspiegeling van het raam zag ze zichzelf zitten: een walrus was ze, uitgezakt op het schemerige strand van een geluidloze zee.

Met een luide geeuw hees ze zich overeind en reikte naar het boek waarin ze de afgelopen nacht opnieuw was begonnen. De titel, Roes, had haar destijds weinig gezegd. Ze had het vooral gekocht vanwege de naam van de schrijfster, ook haar naam, Marjan de Vries. Jammer dat er geen foto op de kaft stond. Als zij dat boek had geschreven, zou ze wel zorgen dat de wereld haar kende. Ze had het boek meer dan eens gelezen. Opnieuw bekeek ze de flaptekst die ze vrijwel uit haar hoofd kende. 'Roes is het veelbelovende

debuut van Marjan de Vries. Het duo Bergman & Bergman, twee speurende schoonzusjes, laten op Ibiza geen steen op de ander om de gruwelijke moord op een jonge vrouw op te lossen. In het wilde uitgaansleven van het party-eiland ontdekken zij meer zaken die het daglicht niet verdragen.'

Van het tweede eveneens fotoloze deel, Ademnood, had ze ook genoten, toch bleef Roes haar favoriet. Ze legde het boek in haar schoot en nam nog een stukje zeebanket dat ze langzaam in haar mond liet smelten. Ook zij schreef, commerciële tekstjes voor de overschrijfformulieren en schermpjes van de geldautomaten van een bank. Omdat de functie aanvankelijk door hooggeschoolde IT-specialisten was vervuld, had ze prima arbeidsvoorwaarden. Bovendien waren de collega's aardig en het werk was, voor werk, vrij leuk. Maar een gevierd auteur zijn! Geld en bewondering. Ze had ernaar gestreefd, zich behoorlijk ingespannen. Vol ambitie had ze zich ingeschreven voor een schriftelijke cursus Creatief schrijven, maar bij de eindopdracht was ze vastgelopen. Zo ging het ook met de andere verhalen die ze begonnen was maar nooit had afgemaakt. Schrijven was haar te eenzaam, ze had anderen om zich heen nodig om tot prestaties te komen. Het was ook daarom goed dat ze haar belangstelling had verlegd naar het amateurtoneel, per slot van rekening een oude liefde van haar. Nog meer dan schrijfster had ze actrice willen worden, maar verder dan een eerste voorronde op de toneelschool was ze nooit gekomen.

'Je doet het leuk hoor, je speelt met overtuiging en weet hoe je bepaalde effecten kunt bereiken,' had een van de leden van de toelatingscommissie gezegd, 'toch ik mis iets essentieels. Ik zie het in de basis aanwezige talent onvoldoende waarmee we aan de slag zouden kunnen gaan; de ruwe diamanten die we hier slijpen.'

Door deze geheel onverwachte afwijzing en een onbeantwoorde liefde was ze 'gaan eten' zoals haar moeder dat eufemistisch noemde. Eerst openlijk, ze had tenslotte een goed figuur en ze zag er niet veel kwaad in. Met de kilo's kwamen ook de bemoeienissen met haar figuur. 'Zou je dat wel doen Marjan? Je hebt al twee stukken taart op.' Of: 'Ik heb speciaal geen chips gekocht. Ik wil je niet in verleiding brengen.'

In het gezelschap van haar ouders en vriendinnen beheerste ze zich, maar zodra ze alleen was kwam de foodjunk in haar in actie.

Alles vond ze lekker en nieuwe vrienden die alleen haar volslanke versie kenden, nodigden haar graag uit voor een etentje thuis.

‘Je bent een heerlijke gast. Niet dat gezeur over een kilootje meer of minder.’

Ongevraagd schepten ze haar dan nog een keer op, ze wisten dat ze toch geen nee zou zeggen.

Lijn 4 kwam tingelend aangereden, snel pakte ze de laatste kokkel. Ze likte eraan voordat ze hem in haar mond stak, het spelletje was afgelopen. Plotseling schaamde ze zich voor haar naaktheid, voor zichzelf.

‘Het ontbreekt me aan doorzettingsvermogen,’ dacht ze. Geïrriteerd liep ze naar de andere kant van de kamer waar haar ochtendjas over een stoel lag. Ze trok hem aan terwijl ze naar de verlichte boogramen van haar banketbakker aan de overkant van de brede laan keek. Ze kreeg er altijd aandrang om te graaien in de gulle bakken chocola achter de toonbank. Bonbons, schuitjes, blaadjes, alles wilde ze grijpen en laten neerploffen in een grote papieren zak. Dertig euro per week bracht ze erheen waardoor ze behalve aandacht ook geld goed kon gebruiken, van geen van beide kon ze genoeg krijgen. Ze trok de gordijnen dicht, pakte het schaalpje met overgebleven zeebanket en gooide de chocolaatjes terug in de verpakking die ze opborg in het keukenkastje. Daarna zocht ze het toneelstuk dat zij met haar gezelschap aan het repeteren was. Ze moest haar tekst nog leren, ze liep daarmee achter en morgen wilde ze op de repetitie geen figuur slaan. Vol goede moed zette ze zich aan de taak die ze zichzelf had gesteld, er was in deze wereld heus wel plaats voor twee succesvolle Marjannen de Vries. Haar tijd kwam nog.

De volgende dag kwam ze met moeite uit bed; na het vluchtig leren van de toneeltekst had ze tot diep in de nacht liggen lezen in het boek dat ze al door en door kende.

Op het werk probeerde ze in enkele verloren momenten, op het toilet en in de kantine, nog wat tekst te leren. 'Goh Marjan, je bent wel gedreven,' complimenteerde een collega haar, die aanschoof tijdens de lunch.

'Je moet er wat voor over hebben. Ik heb een hekel aan mensen die onvoorbereid op de repetitie komen en ondertussen denken dat ze heel wat zijn,' antwoordde ze waarna ze een hap nam van haar broodje kroket. De collega knikte begrijpend en zei zacht: 'ja, net zoals die troela's daar.' Hij knikte veelbetekenend met zijn hoofd in de richting van twee giechelende meisjes aan het tafeltje naast het hune. Fluisterend vertelde hij haar wat hij nu weer met 'die dames' had meegemaakt. Marjan schoof wat dichterbij om geen woord te missen van de bedrijfsroddel. Ze kende ook nog wel een paar verhalen.

Na het werk en een snelle snack met een biertje moest ze zich haasten om op tijd te komen op de repetitie. Ze had nog maar net haar jas uitgedaan en haar tekst gepakt toen de kleine regisseur binnenkwam. 'Goedenavond allemaal. En hebben we er weer zin in?' In koor, Marjan het hardst, riepen ze zoals iedere week dat dit het geval was. De avondvullende komedie voor vier dames en drie heren kende veel hilarische momenten, niemand viel uit zijn rol en de meeste teksten kwamen er zonder haperen uit. Aan het eind van de avond maakte de regisseur zijn spelers een compliment: 'Ik ben bijna tevreden, ja echt waar. Als Roos en Marjan volgende week hun tekst nog beter kennen, ben ik helemaal content.'

Terwijl Roos zich verontschuldigde voor haar versprekingen, antwoordde Marjan terwijl ze de regisseur aankeek: 'Natuurlijk Joost, volgende week ken ik mijn tekst. Het is dat ik vorige week geveld was door buikgriep maar anders had ik nu de sterren van de hemel gespeeld.'

Ze wist dat ze dit tegen hem kon zeggen, of hij het geloofde of niet. Als zij het maar uitsprak als de waarheid dan werd het dat ook. Tijdens de nazit in het café om de hoek vertelde ze met veel gevoel voor de onsmakelijke details over haar ziekte. Wat had ze zich beroerd gevoeld. Dat dit twee jaar geleden was geweest, zei ze er niet bij.

Volgende week zou ze echt, echt haar teksten kennen.

***

Slapen, dacht Amalia, terwijl de trage laptop haar tekst opsloeg. Tegen Constant aan gaan liggen, even door zijn grijzende borsthaar kroelen en dan: slapen. De computer viel stil, ze haalde het schijfje eruit en gaf het aan haar co-auteur.

‘Goed Ted, even de laatste wijzigingen inplakken en voilà, daar is onze nieuwe bestseller.’

Hoewel het deze derde keer niet was meegevallen om samen het manuscript af te ronden, zag het ernaar uit dat het toch weer ging lukken. Haar warrig gemotiveerde en vergeefse verzet tegen de titel, Valangst, was ze vergeten. Ze maakte een paar danspasjes en zong: ‘Als je eens wist hoe gelukkig ik was zou je het met me willen delen.’ Ze kende het Vlaamse lied van haar man Constant, die van een oudere muziekgeneratie was. Ted kende het waarschijnlijk niet, hij was in ieder geval niet in de stemming om te delen, aangezien zijn computer iets anders wilde dan hij. Amalia liet hem foeteren en kortte de tijd tot het moment suprême met het bewonderen van zijn boekencollectie. Twee in Marokijnleder gebonden delen uit 1823, goud op snee, bevatten de eerste Engelse vertaling van de sprookjes van de gebroeders Grimm.

Zij bekeek de licht verkleurde etsen, ze waren van George Cruikshank. Het bonnetje zat er nog in, als boekenlegger. Ted had in 1999 2800 gulden voor het boek betaald, een dikke 1250 euro. Maar toen was van hun boeken en de royalty’s nog geen sprake. Hij leefde van een uitkering in die tijd. Kluste hij bij? Ze kon het zich niet voorstellen maar met Ted wist je het nooit, hij beloofde niets en je verwachtte ook niks van hem. Hij was ongericht, onberekenbaar en bovenal had hij de Blik, zoals zij dat noemde. Vrouwen keken hem in de ogen en voelden hun huid tintelen. Ook wegens deze aantrekkelijkheid werd hij niet altijd serieus genomen. Veel mannen namen aan dat de mogelijkheid om vrouwen in bed te krijgen Ted moest opdrijven tot zo’n koortsachtige benutting ervan dat er

weinig energie overbleef voor minder frivole activiteiten. Andere mannen en ook veel vrouwen gingen er onbewust van uit dat aantrekkelijkheid alle deugden uitsluit omdat de schepper ieder gelijk wil begiftigen. Ook voor deze groep was aantrekkelijkheid een van de meest begerenswaardige eigenschappen, zodat in hun ogen de schepper Ted een hoge prijs moest hebben laten betalen in de vorm van een tekort aan zelfbeheersing, doorzettingsvermogen en ambitie. Het was het eerste tekort waarover ze zich die avond zorgen maakte, want Ted zat te worstelen met zijn computer en slaakte steeds luidere vloeken. Ze hield zich stil. Het was zijn blinde drift die hem in de cliëntvriendelijke, maar gesloten inrichting had gebracht, waar zij hem van kende.

Amalia was niet ongevoelig voor de opwindende maar merkwaardig treurige *Blik* en had een gedicht over hem geschreven, met de voorspelbare titel *Casanova*.

‘Hij heeft een groot gemis, een diep verlangen.’

Het was een slecht gedicht geweest over iemand die ‘fliedert en vliet,’ maar goed, het eindigde met dat diepe verlangen. Maar waarnaar? De liefde van vrouwen kon Ted voldoende genieten. Het waren niet de minste dames die voor zijn zeeblauwe ogen bezweken. Misschien bedwongen zij hem, legden zij hem een rol op en suggereerden zij een rijkelijke beloning als hij die speelde. Ze had hem eens met een vrouw gezien met zulke goddelijke schouders, zo’n volmaakt décolleté, zo’n heerlijke stem dat verlegenheid haar had bevangen. Kennelijk had Ted dat gemerkt want uit zichzelf was hij op deze ontmoeting teruggekomen, wat ongebruikelijk was.

‘Ze heeft me die middag nog vliegles gegeven. Ze is tenslotte ingenieur in de vliegtuigbouw.’

De voormalige leerlingvlieger sprak intussen steeds indringender tegen zijn computer.

‘Nee, ik wil niet opbergen in de nieuwste versie van Word. Ik wil dat jij gewoon dit document opbergt en niet zit te zuigen.’

Ze probeerde zijn geïrriteerde toon te negeren door een blik te werpen op de merkwaardige bibliotheek waarin Ted zocht naar een

middel om zijn diepe verlangen te bevredigen. Romans, thrillers: hij bezat ze niet, op eigen werk na. Wel iets over Abélard en Héloïse, twee delen met geheime liefdesbrieven van een gecasteerde monnik en een non. Iets verderop stond Francisco e Chiara. Amalia's Italiaans beperkte zich tot de namen van gerechten, maar ze begreep wel dat dit over Sint Franciscus van Assisi ging en de heilige Clara, zijn platonische minnares. En kijk aan, daar waren de Gedichte van Hölderlin in kriebelig gotisch schrift. Deze auteur was krankzinnig geworden door een onmogelijke liefde. Het waren geen geschikte verhalen voor iemand met bindingsangst zoals Ted, zo leek het Amalia.

Ted sprak nu op dwingende toon: 'Nee, ik wil geen belangrijke updates. Luister eens: als jij zo doorgaat, sta je meteen bij het oud vuil.' Om hem af te leiden haalde ze Hölderlin uit de kast. Voor haar was literatuur toch vooral de moderne Nederlandse letterkunde met uitstapjes naar het vaderlandsch erfgoed en vertalingen.

'Zit jij dat echt te ontcijferen?'

'Wat zei je, Amalia?' En weer tegen de pc: 'Goed zo: je kunt wel een bestand invoegen, als je je best maar doet.'

Hij keek op van de computer, de donkere krullen in de war, de blik vermoeid.

'Dat Duitse schrift, ja, ik houd wel van een beetje puzzelen.'

Hij zweeg even en zei toen verontschuldigend.

'Ik moet proberen niet te diep na te denken zoals Hölderlin. Dat is slecht voor me, ik ben er bang voor, het loopt altijd fout.'

'Wie is niet bang voor spoken in zijn hoofd,' zei Amalia, 'maar ze zijn er.'

Ted knikte, maar was met zijn gedachten alweer bij de tekst.

'Jouw scène sluit precies aan op mijn vervolg. Dat heb je mooi gedaan. De dader ontmoet het meisje nu bij de bushalte, precies zoals jij voorstelde. Het is ook beter zo. Dat bowiemes moet hij nu uit zijn rugzak halen, daarom kan ze zich losrukken en wegrennen. Hij snijdt zichzelf ook nog. Aam, hadden we niet een competentere boef kunnen nemen dan deze knuppel? Nou ja, hij wordt verblind door de zon.'

Hij zag aan Amalia dat ze iets wilde zeggen en keek haar vragend aan. 'Eigenlijk kan dat niet, want ze lopen vanuit het westen het dorp in en het is aan het einde van de middag. Ze moeten dus vanuit het oosten het dorp in, de zon tegemoet. Maar daar is geen bushalte.'

Aangezien de tafel vol lag met reisgidsen en eerdere versies van het manuscript, spreidde ze de kaart uit op de grond. Op haar stuit kwamen boven haar broekrand blauwe bandjes samen in een blinkend rozetje. Zijn vertedering sloeg na een kort moment om in irritatie. Waarom moet zo'n moedertje nog meedoen met de mode van billoze slips, inkijkbroeken en naveltruitjes? Waarom moet ze mij prikkelen met haar lijf. Waarom laat ik mij prikkelen door haar lijf. En waarom zeurt ze zo over die bushalte?

'Amalia, het is halfvier,' riep hij geïrriteerd, 'niemand kent dat stomme dorp in de Dolomieten. We hebben gewoon bergen nodig om die kerel in de afgrond te laten duwen. Ik wil die viespeuk in elk ravijn laten storten. In de Himalaya. In het fucking Berner Oberland voor mijn part.'

Als door een wesp gestoken kwam ze overeind.

'En waarom moet die moord nu ineens in het Berner Oberland gebeuren! Waarom niet in het Schwarzwald. Waarom niet in de Pyreneeën. Wat zeur jij over het Berner Oberland.'

Ze liep zowaar rood aan.

'Amalia,' zei hij met de uiterste zelfbeheersing, 'jij wilde iemand in de afgrond flikkeren. Jij had bergen nodig. Niet ik.'

'Laat mij,' beval ze en Ted liet haar meteen achter de computer, gewend als hij was om orders van vrouwen te gehoorzamen, een reflex waar hij tegen rebelleerde, heftig, maar te laat en tevergeefs.

'Kijk,' zei Amalia ijzig, 'hier selecteer ik het hele boek.'

'En hiermee...', ze bracht haar vinger langzaam naar de deleteknop 'ga ik alles wissen, als jij nog een keer over het Berner Oberland begint.'

'Verdomme Amalia, het was een voorbeeld. Een vriend van me onderzoekt daar koeien. Amalia, we hebben nog geen backup van de laatste revisie. Je moet...'

De vinger raakte de toets al.

'Wat moet ik?'

Ted vloekte en zei toen getergd: 'Ik zal er niet meer over praten.'
Wat hij met zijn verwijzing naar het Berner Oberland had opgera-
keld, wist hij niet en wilde hij niet weten, hij hield niet van onthul-
lingen. Hij wilde het werk afmaken en dan uitzakken, chillen.

'We zijn allebei moe. Ik zal nog wat thee maken.'

En voor de honderdste keer liep hij naar de keuken, zette de ketel
op en deed groene thee in de pot. Toen hij in de kamer terugkwam,
lag Amalia weer over de kaart gebogen. Hij ging naast haar zitten,
op handen en knieën, terwijl zij aanwees.

'We doen het anders, Ted. Hier is de afslag naar Canazei ...'

Ze was nog een uur bezig, ook omdat ze nog talloze spelfouten van
Ted moest corrigeren.

'Het zou handig zijn als jij je ook aan de spellingsregels hield,' zei
ze over haar schouder tegen Ted, die op de bank lag te wachten tot
zij klaar was.

'Ach mens, mijn kofschip is allang gezonken.'

Na een korte aarzeling zei ze:

'Sorry van daarnet.'

Hij zweeg en toen ze tenslotte wegging keek hij onbewogen toe
hoe ze haar spullen in haar tas deed.

'Dag Ted,' zei ze.

Hij mompelde iets ten afscheid. Stilletjes liep ze de trap af. Soms had
ze het gevoel dat ze iets niet goed deed in het contact met mensen.

De wekker gaf half zeven aan toen Amalia zich tegen Constant
aanvlijde. In de kinderkamer kraakte een bed, toen hoorde ze voet-
stapjes in de hal.

'Nooit schrijf ik meer een boek,' dacht ze, 'nooit.'

De tas was zwaar. Bovenop de dagelijkse boodschappen lag een
dik boek. Waarom schrijven thrillerschrijvers eigenlijk nooit dun-
ne boeken, dacht Marjan. Ze was langs de boekhandel gelopen in
de hoop dat het derde deel van Marjan de Vries er al zou zijn. De
andere delen had ze inmiddels zo vaak gelezen dat de kaften er los
bij hingen. Niet alleen omdat ze de boeken prachtig vond, luiheid

speelde ook een rol. Als het verhaal uit was begon ze gewoon van voor af aan, dan hoefde ze niet op te staan om een nieuw boek te pakken. Heel even had ze een teleurstelling gevoeld toen de boekhandelaar vertelde dat de publicatie van de nieuwe Marjan de Vries nog zeker een week kon duren. Gelukkig was er een ruime keuze in spannende boeken, van goedkope pocketjes tot gebonden bestsellers, veelal van Amerikaanse auteurs. De boekhandelaar schoot haar te hulp met een persoonlijk advies.

‘Ik heb een uitstekende Lisa Marklund. Vertaald uit het Zweeds, erg realistisch.’

Hoewel ze de Zweedse schrijvers vaak donker en duister vond, had ze geen nee gezegd.

Bovenaan de trap hijgde ze even uit. Ze deed haar natte jas uit, plaatste de paraplu in de douchecel en liep de woonkamer binnen waar het behaaglijk was. Ze gooide het boek op tafel en liep door naar de keuken waar ze de keukenkastjes vulde met nieuwe voorraad. Met een glaasje wijn en een pak kaasvlinders keerde ze terug naar de woonkamer. Eerst even Rien terugmailen en dan lekker lezen, dacht ze. Ze zou vanavond de pizzalijn wel bellen voor een Quattro Stagione.

***

Aan...riendevries@hotmail.com

CC...

Onderwerp: geiser

lieve rien,

fijn dat de geiser in de caravan het weer doet. het is toch lastig voor mama om voor elk klein afwasje naar de washokken te lopen. ik weet niet zeker of ik dit weekend kom. met dit weer ga ik liever niet met de trein en de auto is nog steeds kapot. de garage zegt dat het

1800 euro kost, er zit een scheur in de deksel van de motor of zo. de bank wil me niets meer lenen omdat ik een beetje achter loop met de rente. het zijn wel erge zeurpieten, ik kan het heus wel betalen met mijn inkomen. lenie zal je wel verteld hebben dat het donderdag heel gezellig was. we zijn nog naar het café gegaan, hier achter aan het plein. we kwamen daar een buurman tegen die ik nooit gesproken had dus ik stelde me voor en toen begonnen een man en een vrouw naast ons ineens te lachen. eerst dacht ik dat het vanwege mijn figuur was, maar die man zei toen sorry, je hebt zo'n bekende naam. hij bedoelde vanwege die boeken. het was een hele knappe man, zo'n filmstertype, maar lenie en ik konden er niet opkomen waar hij in gespeeld heeft.

misschien tot zaterdag
groetjes voor lenie en de kinderen

***

Kranten slingerden in het rond, de pyjama's van de meisjes trokken een spoor door de kamer en de ontbijtborden met broodkorsten stonden nog op tafel toen Amalia in de vroege middag thuis kwam. Het kon haar niets schelen, ze was gelukkig. Valangst, hun derde boek, lag in de boekhandel en de bankrekening had weer een saldo waar niet alleen zij maar ook de bank tevreden mee kon zijn. Het geploeter van de afgelopen maanden was vergeten.

Neuriënd begon ze het nummer van Constant in te toetsen, tot ze zich herinnerde dat hij een vergadering had gehad met een kunstraad. Vele subsidiegevers hadden zijn project Insectenexcrementengekte al afgewezen. En waarom zou de Drentse kunstcommissie nu wel vijftigduizend euro uit de kast trekken? Zeker, Constant had voor deze gelegenheid de drollen van de ruim tien-duizend Drentse insecten een prominente plaats in de wereld proberen te geven, maar dit was moeilijk, omdat de Drentse fauna weinig unieks had en het project uitdrukkelijk 'globaal' moest worden.

Uiteindelijk moesten kunstenaars uit de hele wereld in nederigheid verbroederen bij het 'interpretatief verbeelden' van de uitwerpselen van de plaatselijke insecten, de bron van alle leven, zo had hij bedacht. Insecten zijn talrijk en er komen dagelijks nieuwe bij, zodat het project goed beschouwd een Continu Internationaal Integratieproces was. Bij een aanvraag bij Unesco had Constant ook nog sluw een coördinatieteam van Afrikaanse biologen opgevoerd, om de zoon van een van de hoge ambtenaren een baantje te bezorgen, maar ook deze cultuurorganisatie vond het project zinloos. Teleurgesteld had hij tegenover Amalia betoogd dat zijn plan alleen maar te vernieuwend was. Hij koerste gewoon ver voor het peloton van kunstenaars en subsidieverstrekters uit. Toch klaagde hij over een gevoel van zinledigheid. Nuttig als zijn projecten voor de mensheid waren - tenslotte siepelde bij elke afgewezen aanvraag toch inzicht door in het beoordelende establishment - hem hielpen ze geen klap verder. Het deed Amalia pijn als hij zo aan zichzelf twijfelde, ze zag graag tegen hem op.

Ze belde hem opnieuw: 'Hallo schat, wat vonden ze van je project?'

'Inderdaad, een bekrompen argument.'

'Ja, of je met zulke mensen moet willen werken, dat is de vraag.'

'Ja, ik heb het geld: 5000 euro voorschot. Ik heb gelijk ons reisje geboekt naar de Canarische eilanden. En vanavond wil ik met je uit eten. De kinderen zijn toch bij Anja en Herman, daar kunnen ze wel blijven slapen.'

'Als ik het mag zeggen, Italiaans, bij il Cavallino op het Maasplein. Zal ik je ook een mooi boek laten zien. Pierre Choderlos de Laclos: Les liaisons dangereuses. Achttiende eeuwse druk, geen verzuring, papier in prima conditie. Een juweel.'

'Nee, ik wilde een cadeautje voor Ted kopen. Een vileine liefdesroman, om hem te plagen. Hij heeft zo hard gewerkt toen we achterliepen op schema. Geweldige man.'

‘Nee, met mij probeert hij dat niet. We kunnen heel goed samenwerken.

‘Dat is nog steeds zo. Hij heeft weer de spannende passages geschreven. Hij kan ontzettend dreigend dingen zeggen over scherpe messen. Een manestraal doet de bloedgleuf oplichten, dat werk. En ik heb de intieme dingen weer gedaan, om het zo te zeggen.’

‘O, dat tijdens ons slaapje? Ja hoor..., ik maak eerst een draaiboek en dan probeer ik dat op jou uit.’

‘Welnee, dat was toeval. Ik kom wel vaker met nieuwe dingen.’

‘Ik geef het toe, deze keer kwam het ook door die film van de Liaisons Dangereuses. Lieverd, Michèle Pfeiffer in bed dat doet jou toch ook wat. En jij krijgt toch ook wel eens inspiratie door iets wat je ziet.’

‘Nee, je bent niet saai, je bent een schat. En ik probeer geen scènes van het boek uit op jou.’

‘Daar gaan we weer. Wat is er met jou de laatste tijd, ik werk al twee jaar met Ted en je hebt er nooit een probleem van gemaakt. En met het geld weet je wel raad.’

‘Jij bent zo voorspelbaar. Hij doet een heleboel andere dingen dan meiden achterna lopen. Wat zeg ik, lopen? Hij hoeft zijn armen maar te openen en daar stromen de maagden toe. Nou... maagden. Meer de vurige hoeri's uit de hemel van de Koran.’

‘Ik kan me voorstellen dat het af en toe onprettig voor je is, als we dagen bij elkaar zitten.’

‘En dan zeg ik zeker: dag Ted, dag Marjan de Vries, dag royalty's. En ga jij dan ineens geld verdienen? Voor de verandering, om zo te zeggen.’

'Ik kan die boeken niet alleen schrijven. Zelfs niet als jij eens aan de slag zou gaan en me zou helpen.'

'Sorry, zo bedoelde ik het niet. Er moeten mensen zijn die zich helemaal aan de cultuur kunnen wijden, dat ben ik met je eens.'

'Als je zo doordramt, ga ik wel alleen uit eten. Nee, ik ga Ted vragen of hij meegaat.'

'Sorry, Constant, sorry. Ted is in Zweden. Ben je daar nog? Ach shit! Kan ik weer drie dagen tegen de lijdende mensheid aankijken.'

***

De ruzie met Constant was gelukkig van korte duur geweest. Nadat hij bruusk het telefoongesprek had verbroken, was hij woedend naar een curiosazaak gefietst om een collectie opgeprikte torren te kopen, waarvan de schilden glansden achter het glas. Hij vond dat de prijs van 225 euro niet helemaal het hem aangedane leed compenseerde maar de aankoop had hem beslist milder gestemd. Na wat woorden en verwijten was dezelfde avond de harmonie teruggekeerd en waren ze alsnog uit eten gegaan. Zijn recente jaloezie op Ted vond Amalia soms aandoenlijk maar vaak ook irritant. Hij had eens gezegd dat het onacceptabel was dat een jongen uit een specialistenmilieu, voor wie de kansen sinds de wieg al voor het oprapen lagen, zich als een lamzak gedroeg. Amalia beseftte dat het gezin waaruit Ted voortsproot sterk contrasteerde met het arbeidersgezin dat Constant had grootgebracht. Gesprekken thuis gingen over de smaakverschillen tussen de kleuren Exota limonade en de montage van een imperiaal op de Opel Kadett. De oudste zoon bezocht tot trots van zijn ouders de Lagere Technische School om te leren voor een goed betaalde baan als automonteur. Met de studieuze Constant hadden vader en moeder nooit raad geweten en het was op aandringen van het schoolhoofd dat hij naar het gymnasium ging. Vol twijfel had vader aan zijn zoon het advies gemeld.

'Gymnasium, dat is voor kinderen van hele gisse ouders. Dus wat jij daar nou mot?'

De dwang van de groep maakte korte metten met Constants platte spraak en onbehouwen manieren. Zonder spijt nam hij afscheid van zijn milieu en betrad de ruime woningen van de hogere klasse met hun ruim voorziene boekenkasten en bonte schilderijen. Binnen korte tijd was hij een echte gymnasiast, of tenminste een gymnasiast die niet van echt te onderscheiden was. Toen Constant na zes jaar eindexamen deed, was hij blij dat zijn ouders niet naar de diploma-uitreiking kwamen.

'Het stelt echt niks voor, ma, je staat meteen weer buiten.'

En zijn ouders waren ook zichtbaar opgelucht.

'Nou, dan kun je het wel alleen af.'

Ze hadden Chinees afgehaald om het te vieren, met extra kroepoek en extra saté. Hij mocht pas naar de universiteit toen zijn ouders ontdekten dat hij daarmee leraar kon worden, een beroep dat hen groot ontzag inboezemde. Na een jaar was hij overgestapt naar de kunstacademie, wat hij lange tijd voor zijn ouders had kunnen verzwijgen vanwege zijn financiële onafhankelijkheid. Het royale systeem van studiebeurzen en renteloze voorschotten hadden voorzien in alles wat hij nodig had. Uiteindelijk was hij, tot geruststelling van zijn vader en moeder, toch leraar geworden aan een Leidse scholengemeenschap.

'Een artiest in de familie ... doe effe normaal. Heel verstandig van je, dat je meester wordt. Dan heb je zekerheid, Connie.'

Enkele dagen later ontving Amalia een brief van Ted. Hij had een belangrijke aanmoedigingsprijs gekregen voor zijn kinderboek en was vanwege de uitreiking in Zweden waar het boek veel populairder was dan in Nederland. Ze had erg om zijn brief gelachen maar in Constants bijzijn had ze hem alleen vluchtig bekeken en achtere-loos gezegd: 'je krijgt de groeten van Ted. Die is nu in Zweden.'

'Mooi zo, laat hem daar maar een tijdje blijven.'

Ze vond het een kinderachtige reactie; pas toen Constant met Joosje

en Sophie naar de Krakeling vertrokken was, kon ze de brief in alle rust lezen.

‘Zo lieve Aam, ik ben voorlopig op de plaats van bestemming aangekomen. De Barnbokspriset zal waarschijnlijk toch in Stockholm worden uitgereikt, nu het stadhuis hier vorige week is afgebrand. So be it. Voor die 25.000 kronen maak ik dat ommetje wel. Het is godallemachtig koud. Ik verschrompel traag maar gestaag in deze hut op het strand. Het uitzicht is gaaf. Krijsende meeuwen in duikvlucht, vulkanische wolken, aanstormende golven, vroeg vallende duisternis. Boy, wat een geweld. Inspirerend ook. Plotseling denk ik aan Gorter: wijn verwoolde hier en daar tussen de golven.’

Hij beschreef hoe hij onderweg in een hotel was verleid door een jonge Russin met reebruine ogen terwijl haar ouders in de aangrenzende kamer lagen te slapen, waardoor de vrijpartij ‘een hoog schoolkampgehalte’ kreeg. Bovendien sprak ze geen woord Engels of enige andere taal die ik beheers. Maar woorden, ach wie heeft ze nodig (zei de schrijver)?

Toen ze ‘s morgens weer aan zijn deur had staan rammelen, was hij zo gauw het kon via de achteruitgang het hotel uitgeglipt. De stille uitgestrektheid van Zuid-Zweden was volgens hem een ideale biotoop voor een seriemoordenaar. Hij was alvast begonnen met een idee voor het nieuwe boek die hij haar over een paar dagen zou mailen.

Amalia legde de brief naast zich neer op de bank. ‘Als ik een kat was, zou ik spinnen,’ dacht ze tevreden. Ted dacht al na over het volgende boek, Valangst liep goed en ze was er trots op. Dat ze haar geluk vrijwel met niemand kon delen, deerde haar niet. Ze hadden het goed voor elkaar, Ted en zij. Samen Marjan de Vries.

Enkele dagen later ontving ze Teds e-mail. Amalia zag snel dat zijn voorstel potentie had. Ze las het laatste stuk nog een keer:

‘Niemand weet dat het slachtoffer een tweelingzus heeft met wie ze gebrouilleerd is. Bergman & Bergman vinden deze zus en ze confronteren de verdachte met het nog levende meisje dat sprekend op haar zus lijkt (eeneiig). Heeft hij het gedaan dan zal hij

lijkbreek worden en denken dat een geest uit haar graf is opgestaan. Heeft hij er niets mee te maken dan roept hij uit: 'Zie je wel, daar is ze toch.' Om vervolgens in woede of huilen uit te barsten. Dagenlang is hij verhoord over een moord die niet gepleegd is. Hij zal zich afvragen waarom ze niet eerder tevoorschijn is gekomen. Maar deze moordenaar is een sluwe psychopaat, hij weet precies welke reactie van hem verlangd wordt. De politie moet hem laten gaan hoewel B & B weten dat hij het gedaan heeft. Uiteindelijk gebruiken ze de tweelingzus als lokaas, waarmee ze zich in eerste instantie de woede van de politie op de hals halen als de dader er bijna in slaagt ook dit meisje met haar panty te wurgen terwijl hij haar toe fluistert: 'Ik had een geweldige generale repetitie.'

Ted was goed in het bedenken van Edgar Wallace-achtige plots, beter dan zij, moest ze erkennen en af en toe stak dat. Zij was tenslotte ooit de deskundige geweest aan wie Teds psychiater had gevraagd nog eens extra naar zijn teksten te kijken omdat hij er net zoals zijzelf bovengemiddelde kwaliteiten in zag.

'Het is een vreemde snuiter, deze cliënt, maar wel een interessante,' had hij gezegd. 'Je therapeutisch werk levert zelden een juweeltje op, Amalia, maar ik denk dat we er nu een bij de hand hebben.'

In haar dagen als schrijftherapeute in een penitentiare inrichting las ze voortdurend egocentrische kommer en kwel, alle pijlen waren gericht op waardeloze ouders, dubieuze ooms, verbitterde echtscheidingen, mishandelingen, alcohol, drugs. Vrijwel altijd was de subtekst: kan ik er iets aan doen dat ik zo geworden ben. Maar bij deze Ted Taminiau was het anders, hij was anders. Toen hij voor het eerst binnenwandelde in haar schrijfklasje, zoals ze haar werk noemde, veroorzaakte dat een kleine schok bij haar. In de loop der tijd had ze een levende catalogus van de boef opgebouwd: de types met de lage voorhoofden en de dicht bij elkaar staande ogen uit de categorie inbrekers, autodieven en helers. Dan waren er de zielige mannen: klein, kalend, onaantrekkelijk, die schichtig om zich heen keken. Ze durfde er om te wedden dat ze van de afdeling zedendelicten kwamen. De grofgebouwde, bierbuikige mannen

met hangsnor en schakelarmband kwamen binnen met de nodige bravoure. Humor leek hun handelswapen maar de lont was kort. Snelle jongens waren er ook. Drugsdealers of loverboys wist ze. In het dagelijks leven namen ze de houding aan van succesvolle ondernemer, met de zonnebril in het zorgvuldig gekapte haar, merk-kleding en veel blingbling, zonder deze statussymbolen gedroegen ze zich vooral als verongelijkte pubers. De jonge god die haar lokaal binnenliep, was in alle opzichten out of place. Wat had hij in godsnaam gedaan dat hij hier beland was. Katja Schuurman aangerand, de Dolce & Gabbana wintercollectie gejat of de bedrijfsgeheimen van de Vogue te gelde gemaakt? Toen ze later hoorde dat hij het halve interieur van een ex-vriendin uit het raam had gesmeten om daarna met een pistool in het plafond te schieten waarbij een van de kogels de voet van de bovenbuurman was binnengedrongen, was ze ver-rast dat hij niet een meer glamoureuze misdaad had gepleegd. Ook zijn medegevangenen vonden zijn aanwezigheid vreemd.

‘Ik dacht dat je hier een videoclip kwam opnemen,’ zei een van de mannen lichtelijk teleurgesteld.

‘Je ken wel mooi sijn, maor je bent niets beters als ons,’ had een ander hem agressief toegebeten ‘onthou dat goed, pipo.’

‘Doe effe chill, gast,’ was een antwoord dat de sfeer niet bepaald ten goede was gekomen. Amalia moest alle zeilen bij zetten om de mannen die eerste bijeenkomst te laten doen waarvoor ze gekomen waren: het verhaal van hun leven schrijven in tien lessen. Ted hield zich strikt gesproken niet aan die opdracht, in plaats daarvan had hij een prachtig kinderverhaal geschreven over een kleine aap die zijn moeder teleurstelt omdat hij geen apinnetje is. Hoewel het geestig en ontroerend was, vond Amalia dat het buiten de schrijftherapie viel. Zijn behandelend psychiater raadde haar echter aan deze cliënt zijn dichterlijke vrijheid te gunnen.

‘Er zit veel meer in dat verhaal dan zo op het eerste oog lijkt,’ had hij gezegd, zonder deze mededeling verder toe te lichten. Ze luisterde naar zijn advies en er volgden meer verhalen die ook zijn medegevangenen bij het voorlezen niet onberoerd lieten. Toen hij een keer door ziekte niet op therapie was gekomen, hadden de

anderen teleurgesteld gereageerd omdat ze, zoals kleuters voor het slapen gaan, vonden dat ze recht hadden op een verhaal. Ook Amalia miste hem, ze was gaandeweg bijzonder op zijn aanwezigheid gesteld geraakt. Zo zeer zelfs dat ze hem had verteld dat ze een thriller aan het schrijven was waarin ze vastgelopen was. Terwijl ze er met hem over sprak, wist ze dat ze het ook deed om indruk op hem te maken.

‘Ik ben meer dan schrijftherapeute,’ had ze er mee willen zeggen. ‘Buiten dit oord leef ik een interessant, literair leven.’

Tot haar verbazing was hij ingegaan op haar problemen, hij stelde de juiste vragen en deed suggesties waar ze mee verder kon.

‘Zal ik het manuscript maandag voor je meenemen?’ hoorde ze zichzelf vragen.

‘Lees het en kijk eens of je er wat mee kunt want je hebt zulke duidelijke ideeën.’

Voor alle zekerheid overlegde ze de volgende dag met zijn psychiater, ze wilde niet haar boekje te buiten gaan.

‘Je had het me beter vooraf kunnen vragen, professioneel gesproken. Maar deze jongeman heeft een zinvolle dagbesteding nodig, Amalia. Als jij daaraan kunt bijdragen, vind ik het prima. Het is aan jou om de grenzen te bewaken, laat hem niet verder toe dan noodzakelijk is voor je boek. Hij is charmant en intelligent maar hij zal je teleurstellen als je meer van hem wilt.’

Die laatste opmerking vond ze beledigend, hoewel ze voelde dat ze een kleur kreeg.

‘Ik ben gelukkig getrouwd, Frits. Niet iedere vrouw valt voor een mooie, foute man.’

Hij lachte.

‘Zo bedoel ik het toch niet.’

Ja, ja, dacht ze, en ondertussen vind je er van alles van.